

Опис порожнини

Координати входу 48.63497 пн. ш.; 25.72194 сх. д.

Під'їзд. Засоби руху

З траси Е-85, М-19 – ділянка Чернівці-Тернопіль, кільце “Прокладка” перед Заліщиками (від Чарнівців) повертати на Городенко, далі через село Звенячин на Кострижівку. В кінці села Звенячин повертати останньою вулицею праворуч краєм села до крайньої хати (красивий будинок над Дністром з зеленим дахом). Далі огорожі будинку спуститись на 2 ярус кар'єру і по сонцю (по годиннику) дійти до західної сторони кар'єру. По між куштів піднятись 20 м до гіпсової стінки.

Фото. Скитський кар'єр.
Розташування входів печер
(10.09.2007)

Опис входу до порожнини

Вхід до порожнини – висока трикутна тріщина з двометровим похилим спуском у печеру. Висота входу – 4 м, ширина в основі – 1 м. Ліворуч за 5 м розташований другий вхід (0,4 м x 0,8 м) – стрімкий двометровий спуск.

Мал. Розташування печери
Скитська (Гострі Говди)

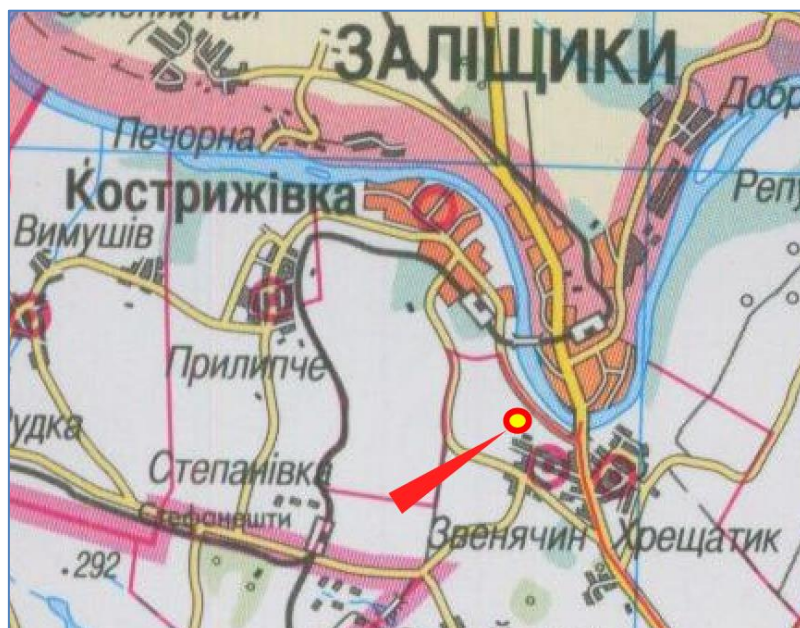
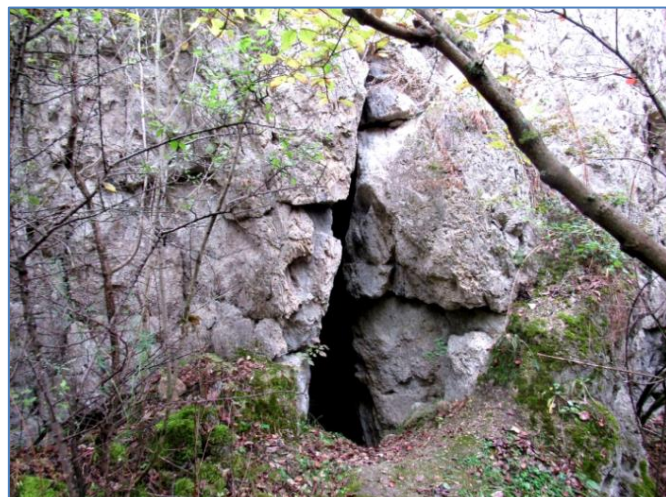

Фото. Печера Скитська. Вхід-2
(на світлині Іна Постригайло 2007.07.01)

Печера Скитська. Вхід-1 (2018.09.29)

Загальний опис порожнини

Печера Скитська (Гострі Говди) станом на 2021 рік знаходиться на 16 місці по довжині серед печер України.

На місці Скитського кар'єру у Кострижівці в 50-х роках ХХ ст. Після його закриття залишилась велика лійка у вигляді трьохярусного каньйону з виходом на схил Дністра. Звідси відкриваються красиві краєвиди на річку Дністер, селище Кострижівка, місто Заліщики, село Добрівляни, монастир в селі Хрещатик.

Фото. Вид з кар'єру на каньйон Дністра, Кострижівку, Заліщики, (03.04.2015)

Фото. Вид з кар'єру на каньйон Дністра, Заліщики, Хрещатик, монастир (10.09.2007)

Печера Скитська. Кострижівський СТК "Каскад". НПП "Дністровський каньйон". Петро Площанський

3 Дно каньйону складної форми 100 x 100 м, глибиною до 30 м. Нижні два яруси це гіпсові породи, товщиною 9 + 9 м, верхній ярус – ґрунти над гіпсами 10...15 м.

Печера починається двометровим пологим спуском на північ у довгу високу тріщину, з якої за 3 м від входу відходить низький та вузький лаз у наступну довгу тріщину, з якої також є вихід на поверхню. Обидві тріщини мають вдалині поглиблення (ями).

У третю коротку тріщину веде замулений лаз, а в четверту коротку можна перелізти через обвалені глиби висотою до 3 м, чи протиснутись вузькою тріщиною – Горизонтальна калібровка. Четверта тріщина на північ закінчується висипкою. П'ята тріщина дуже вузька відходить від четвертої на південь.

Фото. Лаз Спіраль (13), (на світлині Катя Площанська, 29.04.2001)

Після прокопки 1990 року далі у печеру веде лаз Спіраль (13) – спуск вниз з зигзагом вверх. На цьому повороті в гіпсах є вверх отвір, а на поверхні яма з водозбором близько 10 м², через що цей лаз часто заносить глиною і його приходиться знову прокопувати. За Спіраллю тягнеться довга вузька галерея на південь. Тут встановлені двері-решітка – "Решітка" (49) з замком для захисту печери від вандалів та захисту вандалів від блуду у печері. Це шоста паралельна галерея від входу – Веселий хід (спочатку вузьку довгу тріщину з гострими виступами на

стінках було "весело" проходити). Далі печера трохи міняє конфігурацію.

Довга шоста галерея виводить до натічних утворень – Суха натічка (14). Тут стіни вкриті натічними утвореннями, частина з яких обвалилась і висохла.

Фото. Суха натічка (47), (12.02.2006)

За 10 м на південь – глиняні утворення у вигляді витиску глини з отворів – Давка (47). Сива глина вповзає у печеру зберігаючи конфігурацію отворів у гіпсах.

Фото. Зал Оксамит (1), (12.02.2006)

Давка, ще спостерігається на північному заході печери, де починається довга вузька тріщина Стріла (36).

Фото. Давка (47) поблизу – Стріла (36), (18.11.2021)

Фото. Чорнильниця (2), (12.02.2006)

Фото. Давка (47) в залі Оксамит (1) (12.02.2006)

Поруч у ніші знаходиться горизонтальне сухе натічне утворення темно коричневого кольору – Оксамит (1), де зверху на натічці виблискують вторинні кристали гіпсу наче оксамит.

Від залу Оксамит – широкий лаз, занесений глиною майже доверху переходить у коротку, а далі у довгу високу тріщину.

Тут при високих рівнях ґрунтових вод скапує вода, що утворила на глинистому дні конуліт – Чорнильниця (2). Напроти на стінці – перші кристали, а під карнизом у тупиковій тріщині на ґрунті осіли невеличкі поодинокі кристали – Печерний іній.

На південь ця довга тріщина закінчується замивами. А на північ висипкою, перед якою низький лаз на захід – Вертикальна калібровка до короткої тріщини та “шкурного” п’ятиметрового лазу Труба (15).

Фото. Труба (15)
(18.11.2021)

Після прокопки 1993 року труба вивела у наступну тріщину і далі довгий лаз до перехрестя Розслабуха (3). Тут можна встати в повний зріст і відпочити. А низький повзучий прохід від Чорнильниці до Рослабухи “охрестили” – Стометрівка.

Фото. Перехрестя Розслабуха (3), (на світлині Алла Площанська, 28.02.2004)

На південь від Розслабухи, за 20 м на стінах звисає декілька монокристалів гіпсу Плафон (16).

Плафони ще спостерігаються в північній частині печери біля середини ходу Стріла (36) та на захід від початку Стріли перед Давка (47).

Там же західний тупик закінчується сухими натічними кірками

Фото. Плафони (16), (10.10.2004)

Від розвилки з плафонами відходять три важко-прохідні відгалуження і декілька коротких щілин. Східне відгалуження – коротка тупикова тріщина, Середнє відгалуження – Галерея КС "Кристал" (17), що закінчується тупиком – Молочний шлях (18). Молочний шлях – суха натічка на дні біло-кремового відтінку довжиною близько 8 м, за якою можливий ще прохід, але для її збереження туди ніхто не ходить.

Західне довге відгалуження Галерея Троглодитів (19) виводить до розвилки Тризуб.

Фото. Молочний шлях
(22.01.2017, фото П. Купріч)

Фото. Суха натічка Колорадо (22.10.2000)

Від Розслабухи на північ – висипка з натічними формами, які винесені на перехрестя для огляду. На захід відходить простора галерея, де відразу на стінці і на похилому дні біля стіни – суха натічка Колорадо. Розмита і закальцьована глина з уступами каньйоноподібної форми. Сьогодні повністю знищена.

Простора галерея виводить до великого обваленого блока з висипкою на півночі. Над обваленим блоком на стінах відкриваються крупнокристалічні перисті гіпси – Пера (20).

Поруч ще декілька обвальних глиб гіпсу, один з яких наче висить над іншими – Висячий камінь (21).

Фото. Крупнокристалічні перисті гіпси – Пера (на світлині Алла Площанська, 28.02.2004)

Далі дуже вузька непрохідна тріщина на південний захід і тупик на північний захід, в кінці якого занирнувши під скелю виниряєш вузьким лазом вверх – Горло (22) у новий лабіринт.

Тепер прокопано прямий прохід мимо Горла.

Фото. Перехід Горло (18.11.2021)

В межах від Горло (22) до Кончіта (7) та в багатьох місцях на північ від – Гроно винограду (9) кристали і стіни вкриті чорним порошком (аморфні утворення оксидів та гідроксидів марганцю). В деяких місцях поверх чорного нальоту вже наросли мілкі кристали.

Фото. Чорні порошкові утворення (на світлині Віра Матієнко, 18.07.2006)

Далі починається велике кільце, яким праворуч на захід через 10 м є південний тупик з утвореннями – Селеніт у глинах (23), Вся печера розділена горизонтально на дві частини між якими залягає прошарок бентонітових глин. В цих глинах сформувались голчасті пачки кристалів – селеніт.

Фото. Утворення Селеніт у глинах (23) (18.11.2021)

Від південного тупика за 20 метрів з двома поворотами праворуч великого кільця нависають кристали, кінчики яких “перерізають” площиною кришталеві кірки з дрібних кристалів – Переріз кристалів (6),

Від (6) на північ відходить три проходи. Східний прохід мимо утворень – Селеніт на полицях (24) виводить до тріщини запакованої кристалами – Шахова дошка (25). Середній прохід – короткий тупиковий. Західний прохід виводить до розвилки, над якою у тріщинах також запаковані вторинні кристали – Кубіки (26). Трохи далі на полиці зібрані уламки монокристалів гіпсу – Мар’їне скло (27), а в тупику – Суха натічка (14). Тут можливий перехід у східний прохід.

Фото. Суха натічка (14)
(18.11.2021)

Від – Переріз кристалів (6) на південь продовжується галерея великого кільця на якій нависає трикутний уступ з кристалами – Титанік (29).

Відразу за ним вверху стінки отвір до 20 сантиметрів звідки текла глина – Димохід (31), утворивши на дні проходу конус глиняних накопичень висотою до метра.

Фото. Трикутний уступ з кристалами – Титанік (29), (12.02.2006)

Відразу за конусом на глиняному дні у вигляді сліду від скапування води утворився конуліт – Слід спелеолога (30),

Станом на 2021 рік вода вже не скапує зі стінки і конуліт висох.

Фото. Слід спелеолога (30),
(на світлині
Наталія Площанська,
28.02.2004)

Від галереї вниз дугою відходить замкнений лаз у нижній зал. Між нижнім залом і галереєю є невеличке віконце цікавої форми – Цікаве місце (32).

Фото. Цікаве місце (32), (12.02.2006)

Галерея виводить на Центральне перехрестя (33), Тут національний природний парк “Дністровський каньйон” облаштував метеопост для контролю температури ґрунту у порожнині. Від перехрестя на схід лабіринти великого кільця виводять на Велику розвилку, з перегородками та ще одним отвором у стінці – Ілюмінатор (4).

Фото. Ілюмінатор (4), (13.01.2008)

Від Великої розвилки на південь тягнеться стометрова галерея до розвилки – Тризуб (5). Ця галерея, місцями не була заповнена глинами утворюючи – Розпори. На одному з перегибів на дні випали мілкі кристали – Печерний сніг. В результаті розкопок тупиків від розвилки – Тризуб стометрова галерея була встелена глиною, що виносилася з забою.

Від Центрального перехрестя на захід веде простора галерея з боковими тупиками, яка після ями піднімається до висячої грузи кристалів – Виноградне гроно (9).

Фото. Виноградне гроно (9), (10.10.2004)

Фото. Кончіта (7), (на світлині Наталья Площанська, 29.04.2001)

За проходом галерея на північ виводить до натічних утворень з невеличкими сталактитовими формами – Сіра натічка (39).

Звідси на захід простора галерея виводить до перехрестя з нависаючою груздою кристалів – Борода (12). Від (39) і (12) відходять важко-прохідні галереї до північного району печери.

На захід – короткий похилий лаз виводить у – Кристалевий зал (8) – високий та широкий прохід з обвальними глибами та великими кристалами. В нижній частині – вертикальна глиба вкрита жовтими кристалами – Жовта колона (41).

Фото. Жовта колона (41), (28.01.2006)

Фото. Корона (42), (на світлині Наталья Площанська, 18.07.2006)

З північної сторони щілина на стіні обросла білими кристалами – Тріщинна оторочка (40). На південь – вихід на верх обвальних глиб. Тут нависає порода вкрита кристалами з дуговою виїмкою у розмір голови – Корона (42). Далі по кільцю лабіринтом можна потрапити назад до Бороди (12).

Фото. Зірка (10), (13.01.2008)

Від Зірки лабіринти на північ і на захід – закінчуються висипками. На південь через лежачий камінь галерея переходить у тріщини без наповнювачів – Розпори (45). Перед розпорами на схід – кільцевий лабіринт – Кільце випробовувань (43) з вертикальним складним перелазом.

Фото. “Розпори” (45),
(на світлині Альона Кучинська, 09.07.2009)

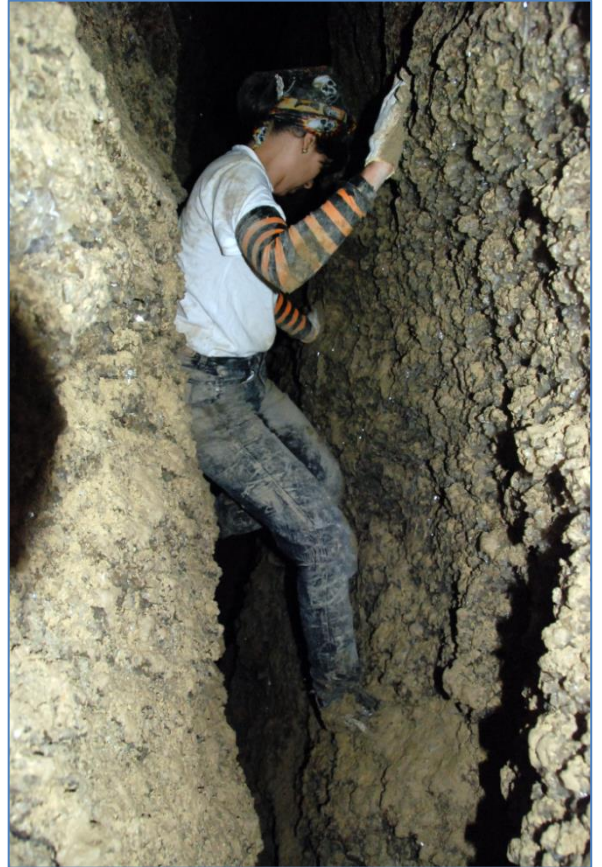

Фото. Оторочка Комин (11), (13.01.2008)

Розпори (45) на південь виводять у нижні тупикові галереї з висипками. З нижньої галереї на півночі вгору відходить отвір з кришталевою оторочкою – Оторочка Комин (11), а ще далі вниз стінки – висохлі карбонатні кірки з пустотами всередині – Суха кірка Коробочка (46).

Печера Скитська. Кострижівський СТК “Каскад”. НПП “Дністровський каньйон”. Петро Площанський

Північний район – сітка складних важко-прохідних лабіринтів. У лабіринті на північ від Бороди (12) на перегині підлоги густо осіли дрібні кристали – Печерний сніг (48). З західної сторони північного району висипка вкрита карбонатною кіркою – Кірка (37). З північної сторони перед довгою вузькою тріщиною на стінці видніються плафони – Північні плафони (36).

У лабіринті в сторону Виноградного гроно (9) на більших кристалах є декілька площин дрібних кристалів – Похилий переріз кристалів (35),

Фото. Похилий переріз кристалів (35), (13.04.2008)

Поруч тупикову тріщину перетинає ерозійне утворення у вигляді шторок. “Ворота” (34).

Фото. Ворота (34), (на світлині Оля Бресва, 13.04.2008)

Від залу – Ілюмінатор (4) на північ тягнеться стометрова галерея до розвилки Тризуб (5).

Морфологічна характеристика

В морфології галерей достатньо чітко відособлюються корозійні, ерозійні та тектогенні елементи. [В. Коржик]

Епіфанов Сергій Олександрович, Тернопіль (2004 р.): “Тріщини прорізують весь прошарок гіпсу, що не спостерігається в інших печерах. В печері зібрання морфології багатьох печер Поділля”.

Унікал порожнини

Кристали мають вигляд листочків. Унікальні утворення на деяких звисаючих вниз кристалах у вигляді пересічної площини, підвішені кришталеві кірки дрібніших кристалів. Є тріщини 2...20 см. на 100 % запаковані вторинними кристалами. Миттєво затоплювалась при сильних зливах.

“Матеріали ІАС Кадастр печер та порожнин України”